

Lychnari

Verkenningen in het Griekenland van nu

Voorjaar 2025 - nummer 1
Losse nummers € 14,99
www.lychnari.nl

Honing van stadsbijen

**Tekstdichter Manos Eleftheriou | Met Herakles de Peloponnesus rond
Eindelijk een metro in Thessaloniki | De nadelen van kweekvis
Lente in Griekenland | Een nieuwe Nieuwgriekse geschiedenis**

Verantwoordelijkheid

De artikelen geven opvattingen weer van de auteurs en niet noodzakelijkerwijs van de redactie. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd. De uitgever heeft geprobeerd van alle afbeeldingen de rechthebbenden te achterhalen en in te lichten. In geval de vermelding van eigenaar of copyright desondanks onjuist of onvolledig is, wordt de eventuele rechthebbende verzocht contact op te nemen met de uitgever.

Redactie

Patrick Gouw, Inge Manousakis-Van Bommel, Wim Oudshoorn, Marietje Wennekendonk.

Kaartwerk

UVA-Kaartenmakers

Vormgeving, opmaak, uitgave en advertenties

Bureau Boudewijn Boer, De Berchein 5, 8702 CX Bolsward, +31(0)6 25 485 318, bureau@boudewijnboer.nl, www.lychnari.nl

Redactieadres

Marietje Wennekendonk, Oostzijde 260, 1508 ES Zaandam, +31(0)6 27 472 428, marietje.wennekendonk@attica.nl

Drukwerk

Grafistar

Verspreiding

Vogelaar

Abonnementen

Nieuwe abonnementen kunnen aangemeld worden via www.lychnari.nl. Het abonnement kan elk moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij vóór 1 februari, 1 mei, 1 augustus of 1 november (afhankelijk van de abonnementsperiode, resp. per editie 1, 2, 3 of 4) schriftelijk of per e-mail bericht van opzegging is ontvangen. Het abonnementsgeld dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Abonneemantenadministratie: Boudewijn Boer, +31(0)6 25 485 318, bureau@boudewijnboer.nl Abonnementenprijs per jaar (4 edities): Nederland: € 59,95; overige landen: € 69,90. Losse nummers: € 14,99; inclusief btw, administratie- en verzendkosten Nederland: € 19,62; overige landen: € 25,99.

ISSN 0921-3597

Omslag

Nikos Hatzilias met een van de drie bijenkorven die hij op balkons in de Atheense wijk Zografou heeft staan. Foto: Angelos Giotopoulos

4 Hier Athene | Zou u honing eten die op Atheense daken wordt geproduceerd?

Na het overlijden van Frans van Hasselt en het vertrek uit Athene van Shereen El Sherbini hebben we er geen vaste correspondent meer. Omdat er toch vaak bijzondere dingen gebeuren, putten we uit de Griekse pers. Dit keer **Vivi Konstandinidou** over jonge stadsimkers.

8 Metro van Thessaloniki, tussen blinkende façade en gemiste kansen

Na jaren van steeds maar uitstel is het nu dan eindelijk zo ver: Thessaloniki heeft een metro! Er zijn nog wel wat kinderziektes.

Patrick Gouw nam er een kijkje.

16 Baltsende aarde | Wie Griekenland in het voorjaar bezoekt krijgt veel mee van de ontwakende natuur.

Douwe Laansma doet weer verslag in woord en beeld.

22 De strijd van een klein Grieks eiland

De meeste mensen kennen ze wel: de kooien in zee waarin vis gekweekt wordt. Dat dit vaak negatieve gevolgen heeft beschrijft **Judith Vinkesteyn** die zich zorgen maakt over haar geliefde eiland Poros.

26 Een rondje Peloponnesus

Aan de hand van de werken van Herakles beschrijft **Hans Verheij** een rondje over het schiereiland waar vele van die werken plaatsvonden.

32 Olijfbomenqueeste in Arcadië

Onverwachts moet **Wytske Roodbergen** zich gaan bemoeien met een deel van de nalatenschap van haar ex-schoonfamilie. De aanloop tot de gebeurtenissen vertelt ze nu, in de herfst volgt een verslag van hoe het ging.

35 In memoriam | Twee honderdjarigen

In respectievelijk oktober en januari overleden de bijna honderdjarige Mimis Plessas en de honderdjarige Keti Grey. **Marietje Wennekendonk** vertelt over hun rol in de Griekse muziek.

36 Mikis de Griek

Naar aanleiding van de honderdste geboortedag van Mikis Theodorakis start voormalig leider van Het Nederlands Blazersensemble **Bart Schneemann** een bijzonder project. In dit eerste deel vertelt hij hoe het allemaal begon. Wordt vervolgd!

37 Lezersoproep

In het kader van dit Theodorakis-project doen we ook een oproep aan u.

38 Manos Eleftheriou – hij schreef en legde niet uit

Het artikel over het aan Lefteris Papadóoulos gewijde concert bracht **Han Collewyn** een andere grote tekstdichter in herinnering en hij laat zien voor welke beroemde liedteksten die verantwoordelijk is.

43 Jonge archeologen graven naar de toekomst

Katinka Magusin kwam in contact met de Grieks-Nederlandse archeoloog in opleiding Dion Stawrianidis en sprak met hem over zijn werk op Évia.

48 Hier Thessaloniki | Wie was Thessaloniki? Een stad en een koningin

Tasos Papadóoulos vertelt de geschiedenis van de vrouw naar wie de stad genoemd is.

52 Uit de Griekse keuken | Chorta

Een heerlijk gerecht dat je met een gerust hart kunt bestellen als je in Griekenland zoekt naar een authentieke specialiteit: *chorta*, aldus **Vicky Christidou**.

55 Kerstpuzzel

De uitslag vindt u hier.

56 Lied | Waarom zingen we, waarom dansen we?

Maria Ikonopoulou liet zich meeslepen door het enthousiasme van de jonge zanger Yorgos Peroú.

58 Matiës | De rebétiko-muziek bracht mij tot Griekenland

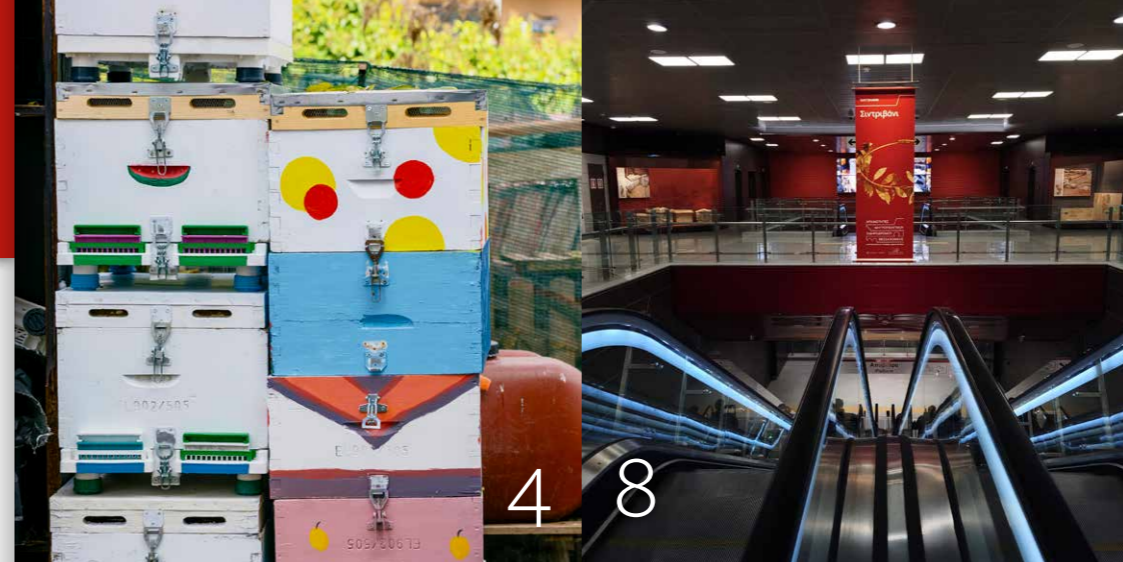
Tasoula Eptakili interviewde de 'Turkse Griek' Şükrü Ilıcak | **De 'Sailing doctors' van de Griekse eilanden** | **Ioanna Fotiadi** over een groep vrijwillige (para)medici die rondreizen langs eilanden waar geen medische hulp is | **'Dit is Griekenland': een waarschuwingssignaal** | **Nikos Konstandaras** staat stil bij het overlijden van oud-premier Kostas Simitis.

63 Boeken

Nieuwgriekse geschiedenis, een voorpublicatie, **Patrick Gouw** interviewde de auteur | **Signaleringen en berichten**

67 Agenda

Een vooruitblik op het komende jaar met concerten en reisdoelen.

16

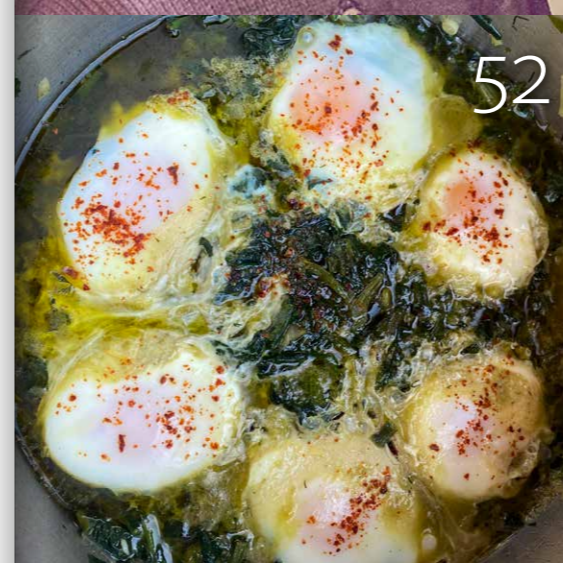
26

38

48

52

56

Getallen

In dit 1e nummer van 2025 spelen getallen een rol. Om te beginnen het getal 100.

Niet zozeer vanwege de 100 aardshokken die Santorini begin februari per dag

meemaakte: daarover kunnen we op dit moment nog niet veel zeggen. Maar

vanwege 2 (bijna) 100-jarigen die onlangs overleden en in dit nummer worden

herdacht. Daarnaast staat dit jaar in het teken van het 100ste geboortjaar van

Theodorakis met een bijzonder evenement. Verder worden we meegenomen over de

Peloponnesus aan de hand van 7 van de 12 werken van Herakles. We kijken naar

de metro in Thessaloniki, waarvan de wordingsgeschiedenis zeker bijna 40 jaar in

beslag nam. We duiken in het werk van een tekstdichter die minstens 10 of 20 liederen

schreef die de meesten van ons kennen. Tot slot de uitslag van de kerstpuzzel. Tot

onze verbazing was het aantal ingezonden oplossingen veel minder dan andere jaren.

Was het te moeilijk? Het aantal foutloze oplossingen was: 0, al vonden alle inzenders

wel de gevraagde zin. Maar natuurlijk zijn er ook talloze artikelen die niet aan een getal te

koppelen zijn. We wensen u in elk geval veel leesplezier.

De redactie

43

Een rondje Peloponnesus

In de voetsporen van Herakles

Een 'rondje Peloponnesus' is onder vakantiegangers naar Griekenland heel populair. De natuur is er prachtig, heel afwisselend ook, met pittoreske dorpjes, mooie stranden, bezienswaardigheden te over, ook historisch gezien valt er van alles te beleven. Wat veel bezoekers niet weten, is dat 'het eiland van Pelops' in de oudheid het domein was van de Doriërs, de afstammelingen van de held Herakles. Op de Peloponnesus heeft hij een groot deel van zijn beroemde Twaalf Werken is hier verricht. Een rondje Peloponnesus volgt dus bijna onvermijdelijk de voetsporen van deze superheld.

De vuurtoren op Kaap Ténaron, de zuidelijkste punt van de Peloponnesus

Mozaïek met de Twaalf Werken van Herakles. In het midden Herakles in een vrouwenrol als slaaf van koningin Omfale van Lydië, die een jaar lang zijn 'meesteres' was. Apollo had Herakles dit als straf opgelegd.

LLIRIA (VALENCIA), 3E EEUW NA CHR.

HANS VERHEIJ | FOTO'S: AUTEUR E.A.

We beginnen in het dorpje Mykines (Mykene) in Argolis, het voormalige Charvati, dat al in de 19e eeuw een nieuwe, klassieke naam kreeg, zoals veel Griekse dorpen. Er wonen een paar honderd mensen, die leven van de onafzienbare aanplant van olijf- en fruitbomen waar de regio rijk aan is, en – in mindere mate – van het toerisme. Het dorp kent twee campings en een aaneenschakeling van restaurants, hotelletjes en souvenirshops langs de hoofdstraat, die dwars door het dorp naar de voornaamste bezienswaardigheid voert: de opgraving van de meer dan 3500 jaar oude burcht met de cyclopenmuren en de beroemde Leeuwenpoort, twee kilometer verderop. Hier zou koning Agamemnon geheerst hebben, de aanvoerder van de Grieken in de Trojaanse Oorlog. Hier werd hij bij thuiskomst na tien jaar oorlog vermoord door zijn vrouw Klytaimnestra en haar minnaar Aigisthos. De herontdekking en opgraving van deze historische plek (1875) is de verdienste van de Duitse archeoloog Heinrich Schliemann. Hij logeerde in de herberg La Belle Hélène in Mykines, waar na hem alle beroemdheden logeerden die de opgraving kwamen bekijken. De herberg bestaat nog steeds en in het gastenboek staan namen als Agatha Christie, Virginia Woolf, Claude Debussy, Henry Miller maar ook kopstukken uit de nazitijd als Goering en Goebbels.

Maar al vóór Agamemnon zou op deze plek koning Eurystheus hebben geregeerd. Hij was de opdrachtgever van de legendarische Twaalf Werken van Herakles. Hier kreeg Herakles telkens zijn volgende opdracht toebedeeld en hier kwam hij terug om verslag uit te brengen en zijn 'buit' aan de koning te tonen.

Voor wie de burcht niet langs de asfaltweg wil bezoeken, maar liever een benadering te voet wil ervaren: er leidt bovengangs een onverhard pad naar de opgraving, dwars door olijfgaarden en langs soms half ingestorte Mykeense koepelgraven, waarmee de omgeving bezaaid is. Zo'n ervaring had ook de schrijver Henry Miller, toen hij vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog vanaf de herberg naar de burcht wandelde. In zijn boek *The Colossus of Maroussi* beschrijft hij zijn tocht in opgetogen bewoordingen: 'Voorbij de kleine herberg die wordt gerund door Agamemnon en zijn vrouw dringt onmiddellijk het besef door dat de aarde bezaaid is met de lichamen en de relieken van legendarische personen. Ik wist dat ze daar overal om ons heen lagen – de aarde vertelt je dat. De route naar die horrorplek is fantastisch uitnodigend. Er zijn zachte groene heuvels, hoogtes, bulten, grafheuvels overal, en daaronder, en nog niet eens zo diep, liggen de strijders, de helden. Naarmate je met het oplopende terrein hoger komt, wordt het bloed dikker, vertraagt de hartslag, focust de geest dwangmatig op het huiveringwekkende beeld van een eindeloze keten van moorden. Twee gescheiden werelden botsen hier op elkaar – de heroïsche wereld van het daglicht en de hermetisch gesloten wereld van dolk en gif.'

Waarom?

De godin Hera zat Herakles zijn leven lang dwars. Zij was woedend op haar echtgenoot Zeus vanwege zijn escapade met de beeldschone prinses Alkmene en verhaalde dat op hun zoon Herakles. Het ergste dat zij hem aandeed was de vlaag van waanzin die ze hem stuurde, waardoor hij zijn eigen vrouw en kinderen doodde, omdat hij ze voor zijn vijanden aanzag. Om voor die gruwel daad boete te doen gebod een orakel hem de twaalf vernederende en bovenmenselijke werken te verrichten die hem werden opgedragen door de scharminkelige Eurystheus, die in zijn plaats koning van Mykene was geworden. De naam Herakles betekent 'door Hera beroemd', want alle beproevingen waarmee Hera hem probeerde klein te krijgen wist hij te doorstaan en de mensen vereerden hem als een god.

Herakles worstelt met de leeuw door Peter Paul Rubens, 1639 | FOGG ART MUSEUM, HARVARD

Nemea, een monsterlijke leeuw in een idyllisch landschap

Vijftwintig kilometer naar het noordwesten ligt het dal van Nemea. Al in de oudheid stond het bekend om zijn idyllische rust en landelijkheid. En nog in het begin van de vorige eeuw dichtte de Britse schrijver Lawrence Durrell in de ban van deze verstilde plek: 'A song in the valley of Nemea / Sing quiet, quiet,

De burcht van koning Agamemnon in Mykene

Het stadion van Nemea, waar de re-enactment plaatsvindt van de Nemeïsche Spelen

De grot met twee ingangen waar de leeuw van Nemea huisde

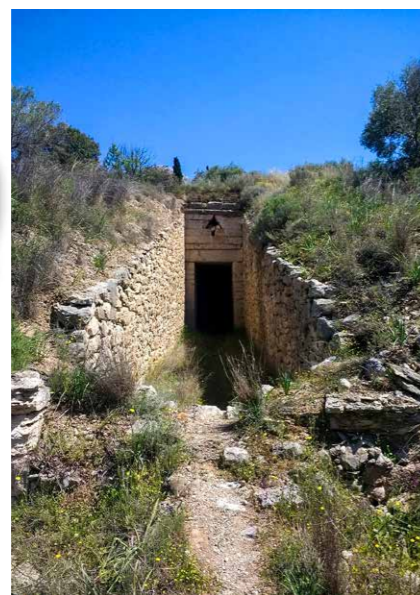
Re-enactment van de Nemeïsche Spelen bij de negen zuilen van de Zeustempel in Nemea

Reliëf van de Zeustempel in Olympia in het Archeologisch Museum van Olympia. Herakles toont vol trots een door hem gedode Stymfalische vogel (helaas verloren) aan zijn beschermgodin Athene. Alleen de torso van Herakles is origineel, de andere onderdelen zijn gipsafgietsels van de originele onderdelen die in het Louvre in Parijs te zien zijn

Het zogenaamde masker van Agamemnon, ca. 1550-1500 v.Chr., 1876 bij Mykene opgegraven. Er werd vermoed dat het het dodenmasker van koning Agamemnon was, maar later bleek het enkele eeuwen ouder. Nu in het Archeologisch Museum in Athene.

Het 'Graf van de Daimonen' (13e eeuw v.Chr.) tussen de olijfbomen langs de voetweg naar de burcht van Mykene | FOTO: MARK KNOWLES

KAARTWERK: UVA-KAARTENMAKERS

quite quiet here. Bijna in tegenspraak met deze vredige rust is het gegeven dat Herakles hier de verwoestende leeuw heeft gewurgd die de streek onveilig maakte, zijn eerste werk. Zoals steeds trad de populaire held hier op als redder van mensen in nood. Na zijn succesvolle actie droeg Herakles voortaan de huid van de leeuw als beschermende mantel: hij was onkwetsbaar. De grot waarin het monster huisde is met enige moeite en fysieke inspanning te vinden op de zuidhelling van de Evangelistria-heuvel. En waag het niet je ter plaatse te laten ontvallen, dat het hier slechts om een mythe gaat, want dan heb je kans de wind van voren te krijgen. Dat overkwam ons althans lang geleden, toen het vrouwtje dat ons de weg naar de grot wees ons toebeet: 'Het is geen mythe, het is de waarheid! Wij die hier wonen kunnen dat weten.'

Tegenwoordig is de vlakte van Nemea bedekt met eindeloze wijngaarden, bekend om de volle rode wijnen van de plaatselijke *ayoryitiko*-druif, het 'bloed van Herakles'. Veel Nemeïsche wijnhuizen genieten internationale vermaardheid. Tussen de rijen met wijnstokken rijzen negen Dorische zuilen op van de antieke Zeustempel. Drie ervan hebben er altijd gestaan; ze dienden eeuwenlang als schaduwrijke rustplaats voor de herders die er hun schapen lieten grazen. De andere zes zuilen zijn gerestaureerd na de opgravingen door de University of California in de jaren '70 van de vorige eeuw. In samenwerking met de plaatselijke bevolking is door de opgravers ook een *re-enactment* opgezet van de antieke Nemeïsche Spelen, die in juni 2024 voor de achtste keer plaatsvonden in het antieke stadion aan de voet van de Evangelistria-heuvel.

De Stymfalische vogels, mythologische versie van dodelijke moerasdampen

Dertig kilometer naar het westen ligt de vallei van Stýmfalos. Dit gebied is een karstbassin, ingesloten door bergen, met een uitgestrekt, deels met riet begroeid, meer. In de oudheid waterde het meer af op een verdwijngat in het zuidoosten. Daarin verdween het water ondergronds om ruim veertig kilometer verderop aan de kust bij Lerna weer als bron te ontspringen. Als het verdwijngat geblokkeerd was, deden zich overstromingen voor en ontstonden ongezonde moerassen. De ziekteverwekkende moerasdampen namen in de mythologie de gedaante aan van dodelijke vogels. Met hun ijzeren klauwen en bekken verscheurden zij alles wat zij konden pakken. Herakles verjoeg die beesten en maakte het gebied weer geschikt om te bewonen en landbouw te bedrijven.

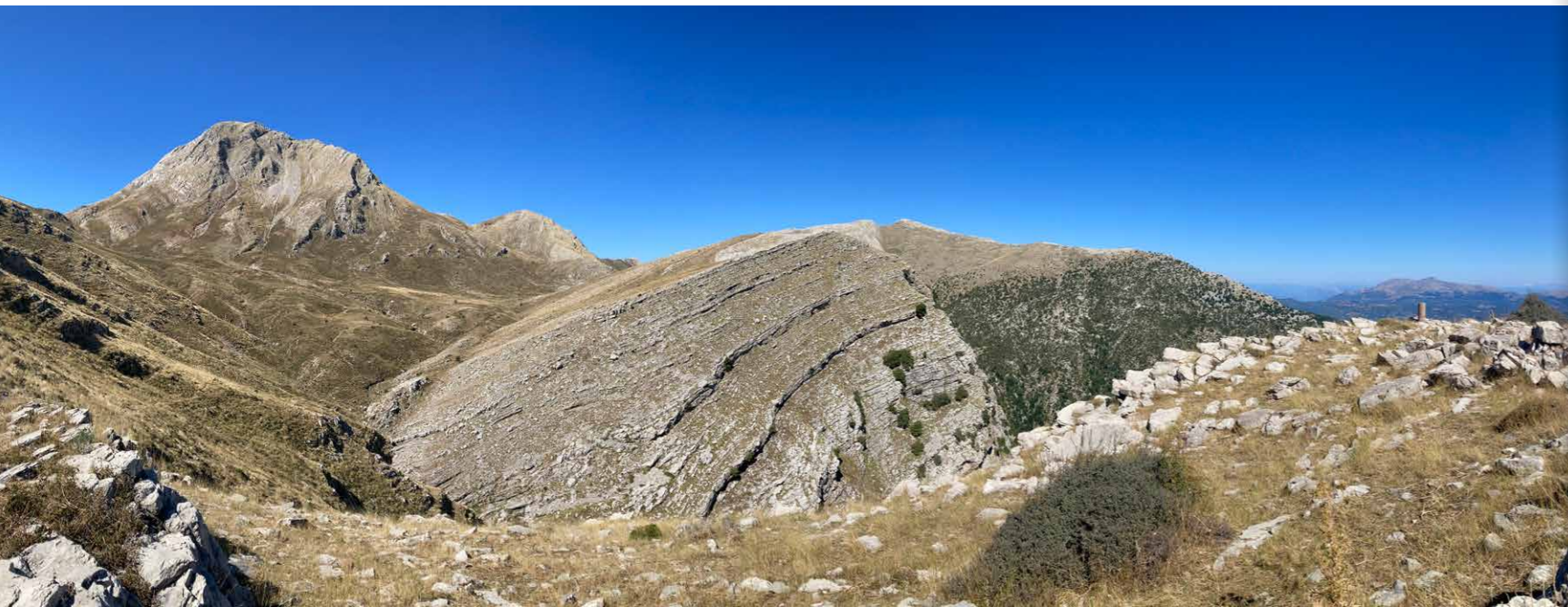
Nu is de drainage van de vallei niet meer afhankelijk van het verdwijngat en is het Stymfalische meer een beschermd natuurgebied, onderdeel van Natura 2000. Er leven 143 soorten vogels en er staat een modern ecologisch museum, een centrum van landschapsbeheer en van educatie, dat wordt gefinancierd door PIOP, de culturele stichting van de Piraeusbank. Al met al een plek die zeker een bezoek waard is. (Zie *Lychnari* 2020-2)

Het Stymfalische Meer, gezien vanaf de locatie van het Ecologisch Museum

De snelvoetige hinde van Kerýnia

Het onaanzienlijke agrarische dorpje Kerýnia is bereikbaar via de oude weg Korinthe-Patra. Het ligt hoog boven de Korinthische Golf tussen olijfgaarden, met een panoramisch uitzicht. Dit zou het gebied zijn, waar Herakles de supersnelle hinde met gouden gewei en bronzen hoeven moest vangen, zijn derde werk. Een riskante klus, omdat het dier gewijd was aan de godin Artemis, dus heilig, en niet mocht worden gedood of verwond. Herakles zou haar een jaar lang hebben

Op de toppen van het ruige Erymanthos-gebergte

opgejaagd door de bergen en uiteindelijk hebben gevangen in de buurt van de rivier de Ladon, een stuk zuidelijker in Arkadië.

In het plaatselijke *kafenion* gaat het over alles behalve Herakles. De schamele resten van een antiek brongebouw, een tempel en een theater, die nog te zien zijn, konden wij helaas niet vinden. Op naar onze volgende stop.

Het Erymanthische everzwijn, ruig als zijn habitat

De Erymanthos is een van de indrukwekkendste bergketens op de Peloponnesus. De ruige natuur, de weelderige begroeiing, de grotten en kliffen maken het tot een ongerept Natura 2000 domein met een rijke fauna. Ook wilde zwijnen komen nog steeds in groten getale voor.

Het gebergte telt talrijke toppen, waarvan de hoogste (Óle-

nos) 2224 meter is. In historische tijden van vijandelijke bezetting door Turken of Duitsers vormde het moeilijk toegankelijke gebied een schuilplaats voor vervolgd en verzetsstrijders. In deze woeste wildernis moest Herakles op zoek naar het everzwijn, dat 'de gesel van de regio' genoemd werd, om de inwoners van deze plaag te bevrijden. Hij vond het beest en nam het op zijn rug mee terug naar Mykene, waar de angstaas Eurystheus zich voor het monster verstopte in een manshoge voorraadkruik.

Op de noordwestelijke rand van het natuurgebied ligt het dorp Kalentzi, bij alle Grieken bekend als de thuisbasis van de familie Papandreou, die Griekenland drie premiers en aanzienlijke politici geleverd heeft. Helaas had de plaatselijke taverne Xenios Zeus geen everzwijn op het menu.

De smerige stallen van Augias

Westelijk van de Erymanthos ligt het stadje Ílida, het antieke Elis. Voor de gemiddelde toerist is het in vergelijking met het naburige Olympia vrij onbekend, maar in de oudheid was het een zeer belangrijke stad Elis was de organisator van de beroemde Olympische Spelen vanaf het begin in de 8e eeuw voor Christus. Om het prestigieuze en lucratieve beheer van de Spelen werd soms zelfs oorlog gevoerd, maar Elis hield gedurende het grootste deel van het millennium dat de Spelen gehouden werden de controle, en de juryleden (en veel winnaars) waren uit deze stad afkomstig. Ook onze held Herakles wordt in verband gebracht met de Spelen, mogelijk met de stichting ervan. In elk geval stonden zijn Twaalf Werken prominent afgebeeld op reliëfs die de tempel van Zeus in Olympia versierden, hoog boven langs de voor- en achtergevel van de monumentale tempel waren ze te zien. Nu zijn ze op ooghoogte te bewonderen in het plaatselijke museum. En ze maken een geweldige indruk op elke bezoeker, ook al hebben ze veel meegemaakt en zijn ze gehavend door de tijd en niet compleet (van sommige reliëfs bevindt de helft zich in

Herakles toont het woeste zwijn uit de Erymanthos aan de doodsbanige Eurystheus, die wegkruipt in een voorraadkruik. Schildering op een zwartfigurige Attische amfoor uit Etrurië, 6e eeuw v.Chr. THE MET MUSEUM NEW YORK

Avyío, waar Herakles de stallen van Augias reinigde

Herakles aait de hellehond Kerberos. Attische vaasschildering op een amfoor uit ca. 530 v.Chr. PUSHKIN MUSEUM, MOSKOU

Rechtsvoor het haventje van het vissersdorp Mili, waar de bronnen van Lerna zich bevinden. Aan de overkant van de baai ligt Náfplio

het Louvre, ooit meegenomen door Franse opgravers).

Wie vanuit Elis een kilometer of twee verder rijdt, komt langs een plaatsnaambordje met het opschrift Avyío (Augieio). Deze naam kreeg het dorpje Bouchiotti in 1955 als verwijzing naar een van de werken van Herakles, van wie er ook een marmeren standbeeld staat. Dit boerendorp is namelijk de plek, waar onze held de stallen moest reinigen van koning Augias van Elis. Mestproblemen zijn van alle tijden en in de koeienstallen van de koning had de stront zich tot kniehoogte opgehoopt. In één dag moest Herakles die stallen schoonmaken en het probleem oplossen. Dit lukte hem door de rivier de Piniós, die langs het dorp stroomt, om te leiden en dwars door de stallen te laten lopen. Over de verontreiniging van het rivierwater maakte niemand zich kennelijk druk. Hoe het ook zij, hier ontloopte Herakles zich opnieuw als een ware waterbouwkundig ingenieur.

De hellehond Kerberos in het daglicht bij Ténaron

Onze tocht voert ons nu, dwars door de Mani naar de uiterste zuidpunt van de Peloponnesus, kaap Ténaron. De weg eindigt op een parkeerplaats bij een prettig etablissement, waarvandaan je mooi uitzicht hebt op de kaap. De vuurtoren op de uiterste punt, aan alle kanten omklotst door de zee, is in ongeveer 45 minuten bereikbaar langs een mooi wandelpad. Maar de aanleiding voor onze komst ligt dichterbij: aan de baai, vlak voor een prachtig strandje, bevindt zich de beroemde grot die de ingang tot de onderwereld was. Inderdaad: was, want de grot is ingestort en leidt nergens meer heen. Maar het is wel de plek waarlangs Herakles zijn misschien moeilijkste werk tot uitvoering wist te brengen: het naar het daglicht halen van de driekoppige hellehond Kerberos. Zoals elke zichzelf respecterende held is ook Herakles afgedaald in het duister van de dood en teruggekeerd naar het leven. Langs deze ingang daalde hij af en kwam hij ook weer terug met het monster aan een ketting. Niet zonder reden kroop de bange Eurystheus weer in zijn voorraadkruik toen hij ermee kwam aanzetten in Mykene. Herakles zelf had met het dier geen moeite: afbeeldingen op antieke vazen laten zien hoe hij het afschrikwekkende beest aait als een kwispelend schoothondje.

De hydra van Lerna, een onuitroeibaar watermonster

We voltooiën ons rondje door terug te keren naar Argolis. Wie haast heeft, neemt de snelweg van Kalamata richting Korinthe. Wie meer tijd heeft, doet misschien nog Sparta en Mystrás aan, of een van de andere fantastische plekken op de oostelijke of centrale Peloponnesus. Vlak voor Náfplio, aan de westzijde van de baai, ligt het vissersdorpje Myli, de plek van het antieke Lerna. Doordat hier veel bronnen ontsprongen (en nog steeds ontspringen: met water uit het Stymfalische meer) was het een drassig en moerassig gebied, ongezond om te wonen. Dat water en moeras in mythologische verhalen geassocieerd wordt met een slang, is niet ongebruikelijk. De naam van het monster, hydra, is trouwens afgeleid van het klassiek-Griekse woord voor water: hydoor. Herakles stond voor de taak dat watermonster te doden en het gebied moerasvrij te maken. Dat het bij de hydra gaat om een slang met meer koppen, die telkens aangroeien als ze worden afgehakt, is ook heel voorstelbaar: als Herakles één bron probeerde te dichten, kwam het water elders weer boven. Toch kreeg de held ook deze klus voor elkaar door elke afgehakte kop dicht te schroeien. Zo wist hij het moeras te draineren en voor bewoning geschikt te maken.

Wie in de voetsporen van Herakles over de Peloponnesus reist, komt in mythologische vorm een aantal indrukwekkende prestaties tegen die erop gericht waren de natuur te bedwingen en mensen vooruit te helpen. In plaats van de brute krachtpatser is Herakles zo de verpersoonlijking van de strijd om het bestaan en de helper van de mensheid bij het beteugelen van natuurkrachten. 🐉